

Merikarhun Kierros - EU/LEADER hanke nro 117196

Satakunnan ELY-keskus

Toimintaryhmät Karhuseutu ja Joutsenten reitti

Loppuraportti hankkeen toiminnasta 2020-2022

Tämä on Merikarhun Kierros -hankkeen loppuraportti hankkeen kolmen toimintavuoden toiminnasta.

Hankkeen elinkaari

Merikarhun Kierros -EU/LEADER-hanke käynnistyi 26.3.2020. Hankkeen etenemisestä on aiemmin annettu maksatushakemusten yhteydessä rahoittajalle 6 väliraporttia. Hankkeen 7. vaiheen työt ajoittuivat jaksolle 17.8.2022 – 27.12.2022 ja jatkoivat 3. jakson aikana aloitettuja toimenpiteitä osahankkeissa 3 (talkootyöt ja viestintä), 4 (näyttely) ja 5 (taustajulkaisu).

Kuntien hankeryhmät

Hanke on pitänyt yhteyttä kaikkiin Kokemäenjoen varren kuntien hankeryhmiin (7 ryhmää) sekä Rauman Merimuseoon sähköposteilla ja tapaamisilla. Hankeryhmän valitsivat Merikarhun Kierroksen opasvihoissa ja talkootapahtumissa käsitellyt luonto- ja kulttuurikohteet. Hankeryhmien jäsenet osallistuivat merkittävällä panoksella kunnittaisten talkookohteiden toteutukseen maastossa. Osa hankeryhmistä osallistui Merikarhun Kierroksen kahteen näkyvöittämisajoon. Hankkeen loppuvaiheen yhteydenpito on liittynyt hankkeen näyttelyn kierrätykseen eri kuntien näyttelypaikoissa sen jälkeen, kun Kokemäen kirjastolla toteutettu näyttely purettiin toukokuun lopussa 2022. Hankkeen taustajulkaisu *Merikarhun Kierros – tarinoita Kokemäenjoen varrelta* jaettiin hankeryhmien jäsenille ja hankeryhmien vetäjien välityksellä hankkeen toiminnan paikallisille avustajille.

Ohjausryhmä

Ohjausryhmä kokoontui hankkeen toiminta-aikana neljä kertaa. Kokouksista laadittiin muistiot. Ohjausryhmän kokoonpano oli seuraava:

Raija Wessman, Satakunnan ELY-keskus ja 4. kokouksessa Lauri Parviainen Satakunnan ELY-keskuksen edustajana

Aapo Kivenmaa, LEADER Karhuseudun toimintaryhmä

Eeva Raukko, LEADER Joutsenten reitin toimintaryhmä

Akuliina Aartolahti, Satakunnan Museo ja Porin hankeryhmä

Katariina Pyly, Sastamalan hankeryhmä

Lasse Lovén, Hankejohtaja, Selkämeren kansallispuiston ystävät ry

Asiantuntijoiden palkkaus

Hankkeen asiantuntijoiksi palkattiin ensimmäisenä toteutusvuonna 2020 kolme akateemista asiantuntijaa:

FM Klaus Rahikainen: Tehtävänä reitti ja kohteet Sastamalassa ja Huittisissa, sekä raporttien tarkastus ja yhtenäistäminen.

FM Kari Mäntylä: Tehtävänä reitti ja kohteet Kokemäellä, Harjavallassa, Nakkilassa, Ulvilassa ja Porissa sekä merikauppaan liittyvien valkamien, lastauspaikkojen, satamien ja markkinapaikkojen selvitykset.

FM Juhani Mellanoura: Reitin varrella olevien Kokemäenjoen ja sen suiston kalapaikkojen ja kalasatamien selvitys.

Kukin asiantuntija toimi yhden kuukauden työaikaa vastaavan ajan hankkeen palveluksessa.

Hankkeen graafisten tulosten (näyttely ja taustajulkaisu) suunnittelijaksi palkattiin graafikko Leea Wasenius yhden työkuukauden työajalle. Hänen toimintansa jakautui työvuosille 2021-2022.

Hankkeen viimeisellä raportointikaudella 17.8.2022 – 27.12.2022 ei käytetty palkattuja asiantuntijoita.

Ulkoisten palvelujen hankinta

Hankkeen tulosten tuottamiseen hankittiin asianmukaisten kilpailutusten jälkeen ulkoisia palveluja seuraavasti:

Värilaboratorio Jan Eerala Oy, Pori; valokuvia opasvihkoihin, näyttelyn postereihin ja taustajulkaisuun sekä videoiden tekninen toteutus hankkeen tulosten näyttelyyn.

TEPE-paino Oy, Merikarvia; opasvihkojen kopiointi.

Allone Print Oy, Ulvila; näyttelyn posterit ja roll-up.

AS Printon, Tallinna Viro; taustajulkaisun painotyö.

Viimeisellä raportointijaksolla hanke ei hankkinut ulkoisia palveluita.

Hankkeen tavoitteiden toteutus hankesuunnitelman mukaan

Raportointijaksolla 17.8.2022-27.11.2022 etenimme hankesuunnitelman mukaan osahankkeissa 3, 4 ja 5.

Seuraavat tavoitteet saavutettiin hankkeen toiminta-aikana eri osahankkeissa:

Osahanke 1. Kalastukseen ja merikauppaan liittyvien paikkatietojen ja tarinoiden keruu

- Seitsemässä kunnassa syksyllä 2021 valmistetut tarinakohteiden opasvihot ja kalapaikkojen opasvihko olivat Selkämeren Ystävien kotisivulla www.selkamerenystavat.fi yleisessä jakelussa pdf-tiedostoina.
- Kokemäenjoen kauppa- ja lastauspaikkoja ja vesiliikennettä kuvaava selvitys julkaistiin pdf-versiona Selkämeren Ystävien kotisivulla 27.12.2022.

Osahanke 2. Virtuaalinen retkikartta Merikarhun Kierros

- Sähköinen kartta tarinapaikoista kunnittain ja kalapaikkojen kartta valmistui ja julkaistiin avoimella julkisella GoogleMaps kartalla elokuun lopussa 2021. Samalla julkaistiin kalapaikkojen ja koskien kartta. Tarinapaikkojen karttaa oli katsottu 27.12.2022 mennessä 12 190 kertaa. Kalapaikkojen karttaa oli katsottu 829 kertaa.

Tarinapaikat:

<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1UYeMcwhZIVhIWH9AFjFdSJ6xCALv1Uc&usp=sharing>

Kalapaikat ja kosket:

https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1_DyzbjiRJt6Y1cpmB1HZhJuQDsTQJYhD&usp=sharing

Osahanke 3. Talkootyökohte ja viestintä

- Hankesuunnitelman mukaiset talkootyön kohteet olivat valmistuneet kaikki kesällä 2021.
 - Sastamalassa Aarnion ranta Karkussa ja Pyhän Marian kirkon Tapuliniitty
 - Huittisten Vanhakosken lehdon Saaritilan niitty ja puutarha
 - Kokemäen Orjapaadenkallion hiidenkiuasalue
 - Harjavallassa Kuumoonmäen hiidenkiukaan alue
 - Nakkilassa Selkäkankaan hiidenkiukaan alue
 - Ulvilassa Liikistön muinaismuistoalue ja Pappilanlammen ranta
 - Porissa Viasveden Hiittenmäen hiidenkiukaat ja 1. maailmansodan linnoitusalue.
- Kohteiden jatkohoidosta neuvoteltiin hankeryhmien edustajien kanssa. Sastamalassa, Kokemäellä, Harjavallassa ja Nakkilassa päätettiin tehdä kummisopimukset talkookohteen jatkohoidosta paikallisten yhdistysten ja koulujen sekä Museohallinnon yhteistyönä. Huittisissa kunta sopi usean paikallisen yhteisön kanssa Vanhankosken lehdon Saaren tilan perinnemaiseman hoidosta. Seurakunta, kunta ja maanomistaja hoitavat Ulvilan talkookohdetta Liikistöä. Porin talkookohteesta huolehtii Selkämeren Ystävät ja maanomistaja.
- Hankkeen toimijat osallistuivat Sastamalan talkookohteen Pyhän Marian Tapuliniitty jatkohoidon 20-21.6.2022 ja 23.8.2022. Talkoisiin osallistui 7 henkilöä.
- Harjavallassa LC Harjavalta Huovi toteutti Kuumoonmäen hiidenkiuasalueen jatkohoidon elokuussa 2022. Talkoisiin osallistui 6 henkilöä.
- Huittisissa neljä paikallisyhteisöä toteutti Vanhakosken lehdon Saaren tilan jatkohoidon kesällä 2022. Talkoisiin osallistui 5 henkilöä.
- Hankkeen yleisviestintää tehtiin talkootyönä Selkämeren Ystävien kotisivulla
<https://www.selkamerenystavat.fi/joomla/index.php/design3/17-hankkeet/hankkeet-2/68-nyt-o-hanke-2>
- Hankkeen tulosten julkaisuista ja tapahtumista tiedotettiin Selkämeren Ystävien Facebook-sivustolla kuvin ja tekstein. Ajankohtaisviestit Kokemäen kirjaston

näyttelystä ja Friitalan Nahkamuseon näyttelystä sekä 25.8.2022 toteutetusta Merikarhun Kierroksen juhla-ajosta (Merikapteeni Paul Aarnion 130 v syntymäpäivän kunniaksi) julkaistiin Selkämeren Ystävien kotisivulla ja FB sivuilla. Juhla-ajoon osallistui kaikkiaan noin 50 henkilöä (Merikapteeni Paul Aarnion sukulaisia 2, Kokemäen Tulkkilan koulun 4 luokka opettajia 2 ja oppilaita 23, 3 motoristia Karkusta, 14 Porin seudun papattajien jäsentä ja huoltoryhmä 8 henkeä),

<https://www.facebook.com/selkameranystavat>
www.selkameranystavat.fi

- Hankkeen tuloksia on esitelty useissa tilaisuuksissa:
 - LC Harjavalta Huovi kokous lokakuussa 2021, jossa noin 20 osallistujaa
 - Harjavallan seurakunnan Kymppiluokan kokous helmikuussa 2022, jossa noin 60 osallistujaa
 - Köyliö- seuran retkeilyllä syyskuussa 2021, jossa osallistujia noin 40
 - Karkun kirjaston esitelmäillalla elokuussa 2022, jossa osallistujia 3
- Viestinnässä on käytetty LEADER-hankkeen viestinnän ohjeistoa ja logoja.

Osahanke 4. Merikarhun Kierroksen seminaari ja näyttely

- Merikarhun Kierroksen hankeryhmien yhteinen seminaari pidettiin marraskuussa 2021. Seminaariin osallistui 27 henkilöä kaikista Kokemäenjoen varren kunnista. Hankkeen tuotteiden käytön valmennus Kokemäenjoen varren yrittäjille pidettiin helmikuussa 2022. Valmennukseen osallistui 3 yrittäjää.
- Hankesuunnitelman mukainen Merikarhun Kierros – Tarinoita Kokemäenjoen varrelta -näyttely toteutettiin noin 4 kuukauden jaksolla vuodenvaihteessa 2021-2022 Harjavallassa Emil Cedercreutzin Museolla. Näyttelyssä vieraili museon keräämän tilaston mukaan 792 katsojaa.
- Näyttelyn Kokemäki-osuus ja yleisen osan pääkohdat siirtyivät 1.3.-31.5.2022 väliseksi ajaksi Kokemäen kirjaston näyttelysaliin. Kesäkuusta 2022 alkaen etsittiin näyttelylle seuraavaa esittämipaikkaa. Sellainen löytyi Ulvilan Nahkamuseolta, jonne näyttely siirtyi 2.10.2022-24.2.2023 väliseksi ajaksi. Näissä näyttelyissä on käynyt hankkeen päättymiseen mennessä noin 200 katsojaa.
- Näyttelyä on tarjottu kaikille toteutusalueen kunnille niiden hankeryhmien kautta. Ulvilan jälkeen näyttely siirtyy Sastamalaan Karkun kirjastoon heinäkuuksi 2023. Parhaillaan neuvotellaan Pro Lyttilän kartano ry:n kanssa näyttelyn mahdollisesta jatkosta Lyttilän Kartanon tiloissa kesällä 2023.

Osahanke 5. Merikarhun Kierroksen taustajulkaisu

- Julkaisun lopullinen versio valmistui tekstin, kuvien ja taiton osalta keväällä 2022 eli 5. raportointijakson lopussa 248 sivun laajuudessa. Kirjoittaminen on tehty talkootyönä hankesuunnitelman mukaan.
- Julkaisun sisällön valmistamisessa metodina oli faktan ja tarinoiden yhdistäminen Kokemäenjoen luonnon ja kulttuurin suureksi kehityskertomukseksi.
- Julkaisussa käytettiin EU/Maaseutuohjelman ja LEADER-ohjelman logoja.

- Kirja valmistui 300 kappaleen painoksena juhannukseksi 2022. Sen jälkeen sitä on jaettu noin 280 kappaletta ilmaisjakeluna kuntien hankeryhmille ja kirjastoille, alueen viranomaisille ja hankkeessa toimineille paikallisyhteisöille ja vapaaehtoisille avustajille sekä Selkämeren Ystävien jäsenille (liite 1). ELY-keskuksien hankerahoitusasiantuntijoille on jaettu 2+2 kpl *Merikarhun Kierros-tarinoita Kokemäenjoen varrelta* kirjoja hankkeen tuloksiin käytännön tutustumista varten.
- Kirja julkaistiin sähköisenä julkaisuna pdf-formaatissa Selkämeren Ystävien kotisivulla www.selkamerenystavat.fi
- Taustajulkaisusta on saatu runsaasti positiivista palautetta (liite 2).

Hankkeen työaikataulu ja sen toteutuminen

Hanke eteni tarkistetun hankesuunnitelman mukaan.

Hankkeen suunniteltu aikataulu ja sen toteutuminen

Hankkeen aloitus 1.3.2020 (LEADER-ryhmien puolto)

Hankkeelle haettiin ja saatiin jatkoaika 31.12.2022 asti.

Osahanke 1 suunnitelma: opasvihkot, maaliskuu-syyskuu 2020.

Toteutus: Valmistui elokuu 2021 ja joulukuu 2022.

Osahanke 2 nettikartat, suunnitelma: maaliskuu 2020-elokuu 2021.

Toteutus: Valmistui elokuu 2021.

Osahanke 3 talkoot ja viestintä suunnitelma: toukokuu-elokuu 2021.

Toteutus: Talkoot toteutettu toukokuu-elokuu 2021. Talkoita jatkettu 2022.

Viestintää koko ajan.

Merikarhun Kierroksen avausajo Karkku-Reposaari tehtiin elokuussa 2021.

Merikarhun alter egon eli merikapteeni Paul Aarnion 130 v syntymäpäivän juhla-ajo tehtiin 25.8.2022.

Osahanke 4 näyttely ja seminaari, suunnitelma: syyskuu-lokakuu 2021.

Toteutus: Seminaari toteutui marraskuussa 2021 ja Yrittäjävalmennus toteutui helmikuussa 2022.

Näyttelyn toteutus marraskuu 2021 - helmikuu 2022 Harjavallassa ja maaliskuu-toukokuu 2022 Kokemäellä. Näyttelyn jatko marraskuu 2022-helmikuu 2023 Ulvilassa.

Osahanke 5 taustajulkaisu, suunnitelma: syyskuu 2020-joulukuu 2021.

Toteutus toukokuu 2020 - kesäkuu 2022.

Taustajulkaisu tuli painosta kesäkuun 2022 lopussa, jonka jälkeen se jaettiin ilmaisjakeluna kirjastoille, kunnille, kuntien hankeryhmille, viranomaisille ja kaikille avustajille.

Hankkeen talousarvio ja sen toteutuminen

Hankkeen kokonaiskustannus on hankesuunnitelman ja rahoituspäätöksen mukaan 36 285 euroa. Hanke on pysynyt hyvin talousarvion raamissa (liite 3). Viimeisellä raportointikaudella hankkeelle ei aiheutunut tukikelpoisia kuluja. Hankkeen menojen raportti tilitietoineen on annettu hankkeen 6 raportin yhteydessä ELY-keskuksille.

Hankkeen menot on ennakkorahoitettu Selkämeren kansallispuiston ystävät ry:n pankkitililtä.

Talkootyötä on tehty hankkeen toteutuksessa noin kaksinkertaisesti verrattuna suunniteltuun määrään (505 tuntia). Talkootyön arvoa käytettiin panostuksena hankkeen omarahoitusosuuteen.

Talkootyön lisäpanostus paransi talkookohteiden laatua merkittävästi ja osoitti hankkeen käsittelemien asioiden suurta kiinnostavuutta maaseudun väestön keskuudessa. Edellisen eli 6. raportointijakson loppuessa talkootyötä oli koko hankkeen työaikana tehty 881 tuntia mikä oli noin 74 % enemmän kuin hankesuunnitelman mukainen omarahoituksen vastikkeeton kokonaistymäärä. Talkootöitä tehtiin kuluneella viimeisellä raportointikaudella vielä lisää noin 120 tuntia (Merikarhun Kierroksen juhla-ajo 35 tuntia, talkootyöt Sastamalassa 60 tuntia ja Ulvilan näyttelyn pystyttäminen 24 tuntia).

Hankkeen vaikuttavuus

Hanke on tuottanut merkittävän annoksen uutta sisältöä Kokemäenjoen kuntien maaseutumatkailun ja luonto- ja kulttuurimatkailun tueksi. Hankkeen tulokset ovat myös ympäristö- ja kotiseutukasvatuksen käytettävissä alueen oppilaitoksissa peruskoulussa ja ammattiopistoissa. Yhdeksän (9) opasvihkoa, kaksi sähköistä Googlemaps-karttaa ja yksi kovakantinen taustajulkaisu sekä monipuolinen näyttelykooste ovat merkittävä resurssi Satakunnan keskisen alueen ja Pirkanmaan lounaisen alueen elinvoiman tueksi. Sisältö on sekä kirjallisessa muodossa että sähköisenä kuntien matkaoppaiden ja yritysten käytettävissä. Koulujen opetusohjelmat saavat käyttökelpoista opetusresurssia käyttöönsä.

Merikarhun Kierroksen talkootyöt seitsemän kunnan arvokkailla luonto- ja kulttuurikohteilla ovat antaneet esimerkkiä omatoimisuuden luomasta voimavarasta arvokohteiden kestävyys turvaamisessa. Siinäkin on kyse hyvän työn myönteisestä vaikutuksesta paikkakunnan elinvoimaan. Erilaisten paikallisten yhteisöjen (Lionsit, koulujen vanhempainyhdistykset, opasyhdistykset jne.) innostuminen sopimusmuotoiseen kohdehoitoon on merkittävä osa hankkeen positiivisia vaikutuksia.

Hanke kehitti Merikarhun Kierroksen näkyvyyttä vahvistavan uuden tapahtuman, merikapteeni Paul Aarnion aidon pyhiinvaelluksen mallia soveltavan vaelluksen mopoajona reitille Karkku-Reposaari-Karkku. Vuosina 2021-2022 toteutettujen ajojen osallistujia on ollut yhteensä yli 100 henkilöä. Tapahtuma on saanut myönteistä julkisuutta tiedotusvälineissä kuten alueen sanomalehdissä ja alueradiossa.

Hankkeen kumppanuuteen sitoutui 7 kuntaa, joihin perustettiin jokaiseen oma hankeryhmä. Sen jäsenet koostuivat paikallisista matkailun edistämisen ja opastuspalvelun, museopalvelun, koulujen ja luonnonharrastajien asiantuntijoista. Hankeryhmiin on osallistunut kaikkiaan 49 henkilöä.

Hankkeen työsuunnitelman mukaisesti tekemisiin on osallistunut pääosin hyvässä talkoohengessä 23 eri yhteisöä (liite 3). Hankkeen edustajat ovat olleet heihin yhteydessä ja suunnitelleet tai myös toteuttaneet hankesuunnitelman tekemisiä heidän kanssaan.

Yhteenvedon hankkeen vaikuttavuudesta voimme esittää seuraavan tilaston:

Yhteys	Yhteisöjä	Henkilöitä
Kuntia	7	
Hankeryhmiä	7	49
Museoita	7	9
Kumppaniyhteisöjä	25	36
Talkootapahtumien osallistujia	14	44
Esitelmiin osallistuneita	2	123
Merikarhun ajoon osallistuneita	5	100
Näyttelyvieraita		992
Seminaariin osallistujia		27
Valmennustilaisuuksiin osallistujia		3
Taustajulkaisun jakelu	18	280
Googlemaps karttojen katselu		13 019 katselukertaa
Yhteensä	68	14 402

Googlemaps karttojen katselujen lukumäärä ei kuvaa katselleiden henkilöiden lukumäärää. Kun arvioimme yhden henkilön katsoneen karttoja keskimäärin kolme kertaa, Merikarhun Kierroksen karttapaikoista kiinnostuneiden joukko on yli 4000 henkilöä.

Merikarhun Kierros hanke on ollut yhteydessä ja pyrkinyt vaikuttamaan myönteisesti vähintään **68 yhteisöön** (kuntia, museoita, yhdistyksiä, työryhmiä, paikallisia ryhmiä). Niiden kautta ja suoraan hanke on vaikuttanut tähän mennessä yli **5000 kansalaiseen**, jotka asuvat pääosin maaseudulla ja pienissä taajamissa Kokemäenjoen varrella. Vaikuttavuus henkilöihin laajenee tulevina vuosina, kun sähköistä aineistoa pidetään esillä vähintään 5 vuotta hankkeen päättymisen jälkeen.

Hanke ei välittömästi työllistänyt pysyvästi yhtään henkilöä. Hankkeen työllisyysvaikutus rajoittuu hankkeen palkkaamiin asiantuntijoihin (4/12 htv) ja hankkeen tilaamien ulkoisten palvelujen aiheuttamiin töihin. Hankesuunnitelmassa ei arvioidukaan, että hankkeella olisi pysyviä välittömiä työllisyysvaikutuksia. Voimme kuitenkin arvioida, että hankkeen tuottamalla sisällöllä ja yhteisöpohjaisella toimintamallilla (talkoot ja tapahtuma) on aktivoiva vaikutus Kokemäenjoen varren maaseutumatkailuun myös elinkeinona ja yrityspalveluna. Ne tuottavat myös elinvoimaa paikallisten asukkaiden kotiseututietouden ja paikallisen luonto-kulttuuriympäristön arvostuksen vahvistumisena. Tämä lisää paikallisyhteisöjen resilienssiä eli kestävyttä jokivarren jatkuvasti muuttuvassa maailmassa.

Porissa 27.12.2022

Lasse Lovén

Hankejohtaja

Lasse Lovén

Liite 3.

Merikarhun Kierros -hankkeen myönteinen vaikutus yhteisöihin:

LC Karkku yhdistys	Talkookohteiden hoito Sastamalassa
Sastamalan ja Huittisten opasyhdistys	Opastetut retket ja talkookohteiden hoito
Koulun vanhempain yhdistys	Huittisten talkookohteen hoito
Mommolankoskien Kalastajien yhdistys	Huittisten talkookohteen hoito
Huittisten Partioyhdistys	Huittisten talkookohteen hoito
Huittisten Ympäristöyhdistys	Huittisten talkookohteen hoito
Kokemäen numismaattinen yhdistys	Kokemäen talkookohteen hoito
Tulkkilan koulu	Kokemäen kohteiden opetuskäyttö
Köyliöseura yhdistys	Kokemäen kohteiden opastuskäyttö
Kokemäen opasyhteisö	Kokemäen kohteiden opastuskäyttö
Kokemäen kirjasto	Merikarhun näyttely
Kokemäki Seura yhdistys	Kuva-aineiston saanti
LC Harjavalta/Huovi yhdistys	Harjavallan talkookohteen hoito
Harjavallan Seurakunta	Kymppiluokan viestintätapahtuma
Nakkilan Metsästysseura yhd.	Nakkilan talkookohteen hoito
Lattomeran Toive yhdistys	Nakkilan geo-luontokohteen opastus
Ulvilan seurakunta	Ulvilan talkookohteen hoito
Friitalan Nahkamuseo	Merikarhun näyttely
Viasveden kyläyhdistys	Porin talkookohteen hoito
Satakunnan lintutieteellinen yhdistys	Porin talkookohteen hoito
Reposaaren rantaparlamentti	Merikarhun Kierroksen ajon viestintä
Porin seudun papattajat yhdistys	Merikarhun Kierroksen ajon osallistuminen
Pro Lyttylä yhdistys	Merikarhun Kierroksen näyttelyn suunnittelu
Kellahden kyläyhdistys	Merikarhun Kierroksen ajon viestintä
Satakunnan museon ystävät yhdistys	Kuva-aineiston saanti